PRIJS ƒ 0.25

Het Ontstaan van het Christendom

Het Ontstaan van het Christendom

Antwoord, wederlegging en bijvoeging over den Stichter en de Stichting van het Christendom naar aanleiding eener redevoering van den Heer J. Tal, Opperrabijn, gehouden te Amsterdam in de Beurs voor den Diamanthandel

In het begin van October l.l. heeft de Heer J. Tal in de Beurs voor den Diamanthandel te Amsterdam voor de Vereeniging Bach Sjangarij Tsion eene rede gehouden over bovengenoemd onderwerp; die mij dwingt na het zeer uitgebreide verslag dat hierover in het Algemeen Handelsblad gestaan heeft er even op terug te komen.

Nu zou ik dit niet gedaan hebben als die geleerde niet in zijne redevoering door Joodsche partijdigheid gedreven, blijk had gegeven van alles van zijn alleen naar één zijde ingenomen standpunt te beschouwen en van dat standpunt waarheden te verkondigen die behalve voor zijn toehoorders en voor de lezers van het Alg. Handelsblad, die niet dezelfde gekleurde bril dragen als deze geleerde meer schijn en halve dan heele waarheden bevatten.

Nu is dit zeer te betreuren want alle die tot zoo'n hooggegeleerde opzien en hem hooren, nemen hetgeen deze zegt als absoluut waar aan.

Het is daarom jammer dat van onze Weleerwaarde en Zeereerwaarde Heeren die toch ook het Alg. Handelsblad lezen, en daartoe in de eerste plaats bevoegd zijn, om voor Zijne eer op te komen, beter wellicht dan ik het kan gedaan hebben, niemand zich geroepen heeft gevoeld, om te getuigen in dit blad en andere bladen die de lezing overgenomen hebben, door duizenden gelezen, tegen de beleedigingen den Christus aangedaan, door een der hoogste autoriteiten der Joodsche Kerk.

En daarom neem ik nu maar de vrijheid bij deze eene andere beschouwing te doen hooren.

Alles wat de heer Tal zegt over het Christendom, over Paulus en Petrus etc. laat ik liggen, daarover zijn vele boeken geschreven die een heel ander licht op die geschiedenis werpen dan het licht dat deze heer daarover laat schijnen.

Ik wil alleen even op de eenzijdigheid wijzen waarop hij de persoon Josua (dat is de Heer Jezus, 't beteekent hetzelfde) bespreekt.

In het verslag Alg, Handelsblad regel 53 v.v. lees ik:

„In Palestina kwamen opstanden voor. Elke opstand moest worden onderdrukt. Maar ook elke opstand had zijn aanvoerder. Er zal dus wel een aanvoerder zijn geweest die Josua heette, en die volgelingen had. Opstandelingen die in de handen van den Romein vielen werden gevangen genomen en aan het kruis genageld.

Dat zal ook wel met Josua gebeurd zijn.

Wij krijgen dus een man die getracht heeft zijn volk te bevrijden van de Romeinsche Overheersching die overwonnen en gedood werd en wiens leering in zijne leerlingen in sterke mate is blijven voortleven."

Maar wat lezen wij nu, in het werk van onze ernstige Amsterdamsche onderzoekster en degelijke Christin, Mevrouw Elise van Calcar aangaande den Heiland, in „Op de grenzen van twee werelden" deel 8 pag. 35 v.v.:

Wij bidden u broeders en zusters, wordt niet bewogen of ontzet door den geest der lastering, die is uitgegaan om onzen Christus te honen — en wederstaat menschen en geesten, die niet komen in Zijn naam, niet wandelen in Zijne liefde. Wij die het getuigenis van Jezus in onze harten gevoelen en Zijn kracht in ons ondervinden, vragen niet naar uiterlijke bewijzen voor zijne verschijning op aarde, maar opdat gij de tegensprekers wat te antwoorden moogt hebben, wil ik U wijzen op het getuigenis van eenige beroemde schrijvers voor het bestaan van Jezus en zijne Apostelen.

Wij beginnen met den grooten historieschrijver der Joden, Flavius Josephus, een inwoner van Jeruzalem in dien tijd en slechts vier jaren na de Hemelvaart van onzen Heer geboren, dus een tijdgenoot van de Apostelen en het eerste ontstaan van de Gemeente.

De geleerde Joseph Scaliger zegt aangaande s'mans geloofwaardigheid: „Josephus is onder alle schrijvers de ijverigste en grootste beminnaar der waarheid en wij aarzelen niet van hem te getuigen dat het veiliger is hem te gelooven, niet alleen wat betreft de zaken der Joden, maar ook over vreemde aangelegenheden, dan alle Grieksche en Latijnsche schrijvers, op grond van zijn nauwgezetheid, groote geleerdheid en duidelijkheid."

Na zulk eene aanbeveling zult gij de waarde gevoelen van zijne woorden over Jezus, Johannes den Dooper en Jacobus den Rechtvaardige in zijn werk: Antiquiteiten der Joden Boek XVIII, hoofdstuk 3.

Het is ons niet onbekend, dat dit gedeelte in sommige handschriften wordt gemist, doch het is gemakkelijk te vatten, wie het hebben weggeschrapt in elk handschrift, dat onder het bereik der Joden geweest is.

Na over Pilatus gesproken te hebben, zegt Josephus:

Omtrent deze tijd heeft geleefd een zeer wijs man, als het geoorloofd is hem een man te noemen; want hij verrichtte vele wonderwerken en was een leeraar van zulke menschen, die de waarheid begeerig aannamen. Hij heeft beiden, vele van de Joden en vele van de Heidenen tot navolgers gehad. Deze was (de) Christus.

En toen Pilatus op de aanklachten van de voornaamsten onder ons volk, hem tot het kruis had veroordeeld, verlieten zij, die hem eerst lief hadden gehad, hem geenszins en zijn niet van hem afgeweken, want hij verscheen hen weder levend op den derden dag.

Wat Mevr. v. C. verder hier schrijft over Tacitus, Suetonius en Plinius de jongere sluit aan bij wat Dr. Peebles zegt in het volgende en daarom sla ik het hier over.

Zelfs in de Joodsche Talmud schrijft Mevr. v. C. nog verder komt voor, „Op den avond van het Paaschfeest werd Jezus gevangen genomen, omdat Hij zich bezig hield met Magie en tooverij."

Nu het volgende uit een Amerikaansch werk van Dr. J. M. Peebles. M. D. Hammonton, Atlantic Co. N. J. „Over het bestaan van Jezus in het verledene en in het tegenwoordige" vertaald uit het Engelsch door Dom. P. Huet, en overgenomen door Mevr. v. C. in „Op de Grenzen" Deel 14, Pag. 1 v.v. Ik citeer dit slechts gedeeltelijk, want het is zeer uitgebreid.

Ds. P. H. zegt hierbij onder meer in het voorwoord:

„Het was meer dan tijd dat tegenover deze veldwinnende richting (het ontkennen van het bestaan van onzen Heer Jezus Christus, gevoegd bij de kleingeestige dwaasheid om Hem door de in gal gedoopte pennestreken der atheïsten te trachten van Zijn bestaan te berooven, ja, er zijn die de geheele geschiedenis van Jezus voor niets dan een samenstel van fabelen en legenden verklaren) het werd meer dan tijd, schrijft hij dan, dat men niet slechts een ernstig protest daartegen liet vernemen, maar dat een krachtige en kon het zijn, afdoende wederlegging er van het licht zag, tot geruststelling van vele geslingerde gemoederen die wel het onware en onmogelijke dier beweringen gevoelden, maar niet bij machte waren om ze te beantwoorden.

Doch niet slechts voor dezen, ook voor hen die een zoo krachtig geestelijk leven in zich omdragen, een zoo bestendig en gelukkig gemeenschapsleven met God genieten, dat niets hun den zielevrede kan ontrooven, of aan de liefde Gods kan doen twijfelen, is het een groote blijdschap omdat, wat zij zelven in zich gevoelden, wat zij zelven gaarne hadden willen zeggen, maar niet of althans niet alzoo konden uitdrukken, door anderen op zoo uitnemende wijze te zien in het licht gesteld als dit in de hiervolgende bladzijden is geschied.

Wat schrijft nu Dr. Peebles.

Voor zoover mijn kennis reikt, heeft in de afgeloopen achttien honderd jaren geen verstandelijk ontwikkeld Jood het bestaan en de kruisiging van Jezus Christus ontkend, maar integendeel stemmen Joodsche denkers, schrijvers en Rabbi's, zonder eenige uitzondering overeen, dat deze »egoistische (met zich zelf-ingenomen), dweepachtige Nazarener« bestaan heeft, dat hij gevangen genomen, wettelijk verhoord, veroordeeld, en rechtvaardig onder de Romeinsche wet ter dood gebracht is.

Joodsche schrijvers en geschiedschrijvers gemeenzaam met den Talmud, die beroemde verzameling van Joodsche wijsheid, geven direkte getuigenis voor het bestaan van Jezus Christus en voor wat Rabbi's van zijn tijd van hem gezegd hebben. Ik plaats verscheidene van deze Rabbi's op de bank der getuigen om getuigenis af te leggen. En ten eerste Rabbi Wise, President van het Hebreeuwsche college te Cincinnati, Ohio, en uitgever van de »Jewish Messenger and American Israelite«. Deze uitnemende geleerde zegt in zijn »Geschiedenis der Tweede Hebreeuwsche Republiek«:

»De verzameling van de Mishna, begonnen door Hillel ongeveer 25 v. C. en voortgezet door Rabbi Akiba in de eerste eeuw, door zijn leerling Rabbi Mair ongeveer 140 n. C., werd voltooid door Rabbi Judah, den vriend en tijdgenoot van Markus Aurelius, 175 n. C. Het Nieuwe Testament en het gedeelte van den Talmud, waarnaar wij verwijzen, zijn de voortbrengselen van den zelfden tijd, het zelfde land en dezelfde soort van menschen, met dezelfde deugden en gebreken . . . Jezus had zijn openbare loopbaan begonnen als een volksleeraar in Galilea, en de partij gekozen van de anti-priesterlijke en theocratische kringen. Gelijk Johannes predikte hij bekeering en vergeving van zonden, gehoorzaamheid aan de wet en verzet tegen priester, overheid en zedebederf, ten einde in Israël de ware Godsregeering, het eeuwige koningrijk der hemelen te herstellen. Hij was te jong om ingang te vinden of vele bewonderaars te hebben. Een klein aantal discipelen uit de lagere volksklasse had zich rondom Hem verzameld, die Hem bewonderden en liefhadden . . .« »Volgens den Talmud, bracht Jezus eenige jaren door in Egypte met een leeraar Rabbi Joshua geheeten, en leerde daar ook de kunst der necromancie. Indien de genezingswonderen van Jezus in de Evangeliën verhaald, op feiten gegrond zijn, moet hij in Egypte de geneeskunst van Horus en Seraphis geleerd hebben, gelijk die aldaar door de priesters werd beoefend, en welke de Hebreën alleen Egyptische necromacie noemen konden.« (Tweede Hebr. Republiek. Hoofdstuk 21, p. 259).

Emanuel Deutsch, de beroemde Hebreeuwsche Orientalist, Pruissisch geleerde en voor een tijd assistent bibliothecaris in het Britsche Museum, meldt ons in zijn »Letterkundige Nalatenschap« dat:

»Hillel, tijdens wiens presidentschap Jezus geboren werd, oorspronkelijk van Babylon kwam, gedreven door zijn dorst naar kennis. Hij werd president van de Jeruzalemsche Profetenschool ongeveer 30 v. C. en over zijn kundigheid, zachtmoedigheid, vroomheid en weldadigheid, hebben de Talmudische geschriften niets dan lof . . . De punten van aanraking tusschen den Talmud en het Nieuwe Testament zijn talrijker«, zegt hij, »dan de godgeleerden schijnen te begrijpen. De termen van »verlossing«, »doop«, »genade«, »Zoon van God«, »koninkrijk der hemelen«, zijn niet, zooals men geneigd is te denken, door het Christendom uitgevonden, maar waren reeds zeer gebruikelijke termen bij het Talmudistisch Judaïsme. De verheven stelregel: »Wat gij wilt dat u de menschen doen, doet gijlieden hen desgelijks,« werd reeds door Hillel, den opperste van de profetenschool, die stierf toen Jezus tien jaar oud was, aangehaald, niet als iets nieuws, maar als een oude, welbekende spreuk, waarin de gansche zedewet vervat was.«

Simon Geiger Herzfeld, die op zeer jeugdigen leeftijd aan verschillende Duitsche universiteiten promoveerde, en beroemd was als archeoloog, orientalist en semitisch vertaler, vestigde zich ten laatste uit godsdienstige overtuiging te Jeruzalem.

Toen ik bij mijn eerste reis om de wereld, over Indië, Egypte en Palestina terugkeerde, had ik de eer dezen eerwaarden Rabbi, in zijn zonderlinge doch massieve bibliotheek te mogen bezoeken. Na een kort inleidend gesprek nam hij van zijn oude, stoffige steenen boekenplanken, eenige Talmud-rollen en bevlekte manuscripten en las en vertaalde voor mij uren achtereen verschillende stukken uit de Mishna en in het bijzonder uit de Neziken van de Mishna, die over het »Sanhedrin« en de »kettersche Joden« handelt en over »zekere eerzuchtige volksmenners« — onder welken afzonderlijk melding gemaakt werd van »zekeren Jezus van Nazareth, en wat de Rabbi's, die zijne tijdgenooten waren over hem gedacht en gezegd hadden«.

Verder zeide deze kundige Rabbi Herzfeld met nadruk: »Ik heb nooit een geleerden Israëliet ontmoet, die het bestaan en de kruisiging van Jezus Christus onder de Romeinsche wet ontkende«. Hij voegde er bij dat zijn »tijdgenooten zeer verontwaardigd waren over zijne maatschappelijke onregelmatigheden, dezelfde die aan Socrates en Alcibiades werden toegeschreven«, over zijne »radicale leerstellingen,« zijne »stijfhoofdigheid«, »koninklijke eerzucht«, en »herhaalde lasteringen«; en dat sommigen van hen zijne verbazingwekkende wonderen toeschreven aan tooverij, die hij in Egypte geleerd had; en anderen aan een kracht die verkregen werd door een zeker gebruik van een wiskunstige figuur die den naam van Jehova symboliseerde, Tetragrammaton genaamd, dien zij geloofden dat Jezus in het geheim uit den tempel had genomen.

Dit nooit te vergeten gesprek (dat ik dadelijk opschreef) met den eerwaardigen en grijzen Rabbi — een waar vorst onder de semitische en orientalistische geleerden — in verband met eenige der meeningen van honderd en dertig beroemde Rabbi's die van 25 jaar voor Christus tot 175 na Christus geleefd hadden en daarbij de stellige en herhaalde verklaringen van dezen Rabbi voor de waarheid van het bestaan en de wonderen van Jezus Christus, deden mijne overtuigingen nog vaster in mijn hart postvatten, zoo vast zelfs alsof zij met ijzeren banden daarin waren vastgeklonken.

Rabbi Groetz, schrijft in zijn »geschiedenis der Joden, hoofdstuk V. pp. 54, 55 aldus over Jezus en zijne volgelingen:

»Het kleine aantal van 120 tot 500 personen, dat na den dood van Jezus zijne eenige aanhangers bleken te zijn, hadden zich tot een Christelijke gemeente gevormd, geholpen door den ijver van zijne voornaamste discipelen, voornamelijk van Paulus. De laatste, die een praktisch verstand had, trachtte met zeer veel moeite de Heidenen tot de Joodsche zedewet te bekeeren. De geheele orde der Esseeërs en de volgelingen van Johannes den Dooper, schijnen zich bij de discipelen van Jezus te hebben aangesloten, gedurende de bloedige oorlogen tegen de Romeinen en na den val van den Tempel,«

Rabbi Alea Rosenspitz, een uitstekend taalkundige en leeraar van de Congregatie Ohabay Shalom, dien ik te Nashville, Tennessee ontmoette, gaf in zijn eigen handschrift het volgende getuigenis:

Wij hebben in den Talmud niet alleen het sterkste bewijs voor het bestaan van Jezus, den Galileeschen profeet, maar er zijn daarin zelfs nauwkeurige beschrijvingen van hem te vinden. Deze zijn volstrekt niet vleiend. Volgens mijne overtuiging echter was hij een groot zedeleeraar en een Pharizeesch onderwijzer, bekend met de Babylonische wijze van wonderen doen en de Egyptische magie.«

Ik ben in het bezit van stellige, geschreven bewijzen van bijna een dozijn andere beroemde Rabbi's, die daarin - met den Talmud voor hen - getuigenis hebben afgelegd van het bestaan van Jezus en wat zijne Joodsche tijdgenooten van hem gezegd en gedacht hebben.

Terwijl ik mijne oogen niet gesloten houd voor de zoogenaamde argumenten en de beweringen dat de bekende zinsnede of zinsneden in Jozephus geacht worden onecht te zijn, weet ik toch zeer goed dat de grootste hedendaagsche geleerden zooals de Lange, Zimmerman en de sceptische Franschman Renan, deze wel voor echt erkennen.

Al de hedendaagsche rabbijnen en geleerde Joden, beschouwen, voor zoover ik weet, de zinsneden, waarin Jezus, Johannes den Dooper en Jacobus den Rechtvaardige voorkomen als echt. Ik geef ze hier gedeeltelijk terug:

Nu volgt wat Mevr. v. C. reeds schreef, 6 jaar vroeger in Deel 8 en wat ik hierboven reeds aangehaald heb, daarna vervolgt Dr. Peebles weder:

»Nu meenden sommigen van de Joden dat de vernietiging van Herodus leger van God kwam en dat het eene zeer rechtvaardige straf was voor hetgeen hij tegen Johannes, genaamd den Dooper had misdaan. Want deze Herodes had hem, die een goed man was en de Joden geleerd had, de deugd te beoefenen, rechtvaardig te zijn jegens elkander en God te vereeren en zich te laten doopen, gedood.«

Jozephus vervolgt dan aldus: »dat Herodus den grooten invloed vreezende, dien Johannes op het volk uitoefende, hem als een gevangene naar het kasteel Madurus gezonden had en hem aldaar ter dood had laten brengen. (Boek XVIII, hoofdstuk V.)

»Festus nu was gestorven en Albinus verdreven; zoo verzamelde hij (Ananus) het Sanhedrim der Rechters en bracht den broeder van Jezus, die toegenaamd was de Christus, wiens naam was Jakobus en eenige zijner metgezellen voor hen. En toen hij eenige beschuldiging tegen hen had gevonden, als die de wet verbroken hadden, leverde hij hen over om gesteenigd te worden.« (Boek XX, hoofdstuk 9.)

Hier hebben wij dus Josephus, van wien de uitstekende geleerde, Joseph Scaliger zeide dat hij »de grootste beminnaar der waarheid en de rechtvaardigste aller schrijvers was,« en die ons verhaalt van Herodes, Festus, Albinus, Pilatus, Johannes den Dooper, Jezus en van Jakobus den broeder van Jezus — en dit alles op de meest aaneengeschakelde en natuurlijkste wijze.

Ten opzichte van de meest bekende van de hierboven genoemde zinsneden, waar van Jezus wordt gesproken, als »een wijze«, laat de rationalistische Renan — een vorst onder de orientalistische en semitische geleerden — zich aldus uit, waar hij de vertrouwbaarheid van deze passage behandelt:

»Jozephus korte aanteekeningen omtrent Jezus, Johannes den Dooper en Judas den Gauleniter, zijn droog en kleurloos . . . Ik denk dat de zinsnede omtrent Jezus echt is. Zij is geheel in den stijl van Jozephus en indien deze geschiedschrijver melding wilde maken van Jezus, moet hij het op deze wijze gedaan hebben.« (»Renan's leven van Jezus.« p. 13.)

Dezelfde ruwe geest van atheïstisch scepticisme, die de vroegste gedenkschriften van het Oude Testament en ook die van Griekenland en Rome poogde uit te wisschen, heeft in latere dagen zijne ongewijde en schendende handen geslagen aan het Nieuwe Testament en de Evangeliën en brieven, »een dom samenraapsel« van Egyptische mythen en fabelen en »priesterverzinsels genoemd;« toen, g e h e e l o n v e r w a c h t door

het breekijzer van den onderzoeker en de onvermoeide bekwaamheid van den ontcijferaar verbazingwekkende openbaringen werden gedaan, die ter bevestiging dienden van de Joodsche schriften, zooals de ontdekking van »het groote Rijk van Hittell«, »de inscriptiën van Siloam,« »de Moabiten steen«, »Pithom, de oude schattenstad, die door de Israëliten gebouwd was;« ook vonden zij eenige van de echte »tichelsteenen die zonder stroo« gemaakt werden. (Zie het werk van Professor A. J. Sayce,« Nieuw licht van de oude Monumenten.)

Dergelijke ontdekkingen klimmen op tot de Nieuw-Testamentische tijden. Ik wensch niet eens melding te maken van de jongste archeologische onderzoekingen en de eerst onlangs plaats gehad hebbende opgravingen in en om Jeruzalem, die de juistheid van de Nieuw-Testamentische plaats opgaven en voorvallen bevestigen, maar wijs slechts op het kruisigingskarikatuur van Jezus, dat eenige jaren geleden is gevonden, toen de steenen fondamenten van het oude paleis der Cesars te Rome werden opgegraven. Halfgevormde kunstenaars en ruwe Romeinsche krijgslieden van de eerste eeuw onzer jaartelling en vroeger, waren gewoon de stadsmuren, tempels en andere gebouwen met ingegriffelde teekeningen te bedekken, die de gebeurtenissen van den dag op bespottelijke wijze voorstelden. Eindelijk scheen de tijding ook Rome bereikt te hebben, dat zij, daar ginds, in de provincie Palestina »een nieuwen God« hadden, die door tooverij, wonderbare mirakelen deed, en die op een grooten Joodschen feestdag Jeruzalem binnen was gereden, zittende op een ezel. »Prachtig«, zeiden de trotsche Romeinen! En spottend teekenden zij Jezus en zijne zoogenaamde wonderen en onder deze ingesneden figuren, die ongeveer 1800 jaren geleden onder Romeinsche ruïnen begraven werden is de zinnebeeldige figuur van het kruis, waarbij Jezus wordt voorgesteld in de gedaante van een man, met uitgestrekte armen, terwijl het hoofd gevormd is als dat van een ezel, aan dat kruis genageld. Aan de voet van dat kruis is een discipel van Jezus. Alexamenes, die met opgeheven handen in eene houding van aanbidding wordt afgebeeld en onder dit spotbeeld is een opschrift in slecht Latijn, dat vertaald aldus luidt: »Alexamenes aanbidt God.« Ik heb een schets van deze kruisigingskarikatuur uit Rome medegebracht. Dergelijke karikaturen kan men zien op de muren en gebouwen van het uitgegraven Pompeji. Het is geschiedenis in steen gegraveerd!

Toen Herculanum werd opgedolven, kwamen de werklieden aan een groot steenen gebouw, dat het verblijf van een Romeinsch consul geweest was. De rollen, papyrushandschriften en documenten, die daarin gevonden werden, waren geblakerd maar nog leesbaar. Met behulp van een werktuig, tot dit doel vervaardigd, zijn er gedeelten van deze geschriften ontcijferd,

die vele zaken, welke tot nu toe als twijfelachtig beschouwd werden in de geschiedenis, bevestigden. »De superintendent van de opdelvingswerken« verzekerde mij, dat zij onder meer belangrijke zaken uit het verleden, berichten hebben gevonden over »Jezus«, en de dweepachtige en bijgeloovige Christenen, zooals zij genoemd werden naar den naam van een Jood, die beschuldigd was geworden van tooverij, van godslastering, van pogingen om zichzelf koning te maken en vele andere wederrechtelijke handelingen en die veroordeeld was en met den kruisdood gestraft werd.«

»Paulus,« zegt de geleerde Rabbijn Wise, »kwam te Jeruzalem op een zeer gevaarlijk tijdstip, toen Jakobus, de broeder van Jezus, en zijne medegenooten ter dood waren gebracht en de opkomende gemeente geleid werd door den anderen Jakobus, die verondersteld werd een neef van Jezus te zijn geweest, de schrijver van den brief enz. . . .

Deze Jakobus, die in den Talmud bekend is onder den naam van Jacob van Daphersamia, was een rechtzinnig Phariseër, die in Jezus den Messias zag,« enz. (Wise, zie »Republiek,« pp. 308—314.)

Clemens, die door Paulus zijn »medearbeider« wordt genoemd, (Phil. IV, 3) spreekt, in een thans nog bestaanden brief, even veelvuldig als vertrouwend van Jezus Christus en verklaart dat het geloof aan de Evangeliën bevestigd is, dat de overleveringen der Apostelen bewaard zijn en dat de blijdschap van de kerk groot is.

Justinus, de wijsgeer en martelaar, genaamd Justinus Martyr, geboren 89, spreekt van de vier Evangeliën en noemt ze met voordacht, »de gedenkschriften der Apostelen« en »de gedenkschriften van Christus.« Verder maakt hij melding van het boek der Openbaring en verklaart dat het geschreven is door Johannes, »een van de apostelen van Jezus Christus.«

Papius, van Hiërapolis, in Phrygië, die volgens Irenaeus den Apostel Johannes gezien en gehoord heeft en die een bisschop was in Azië van 110 tot 116 na Christus, maakt melding van Jezus en van de vier Evangeliën bij name, even als van andere geschriften, die nu een deel van het Nieuwe Testament uitmaken.

Irenaeus verklaart in een werk dat geschreven is in het jaar 176 (volgens den geleerden Carl en andere geschiedkundige authoriteiten) dat er in den tijd van zijn schrijven, in de gemeente velen waren, die prophetische gaven bezaten en door den geest in allerlei talen spraken.«

En deze Ireaneus, die een leerling was van Polycarpus, een discipel van Johannes, wijst telkens in zijne »vijf boeken« op de vier Evangeliën, die wij bezitten, op de Handelingen der Apostelen en ook op verscheidene brieven van Paulus.

Antoninus Pius geboren 86, die voor hij Keizer werd van Rome, als pro-consul eene provincie van Azië regeerde, heeft niet alleen gesproken over »de Christenen en den God (Jezus) dien zij aanbaden,« maar volgens Capitolinus »behandelde hij de Christenen met gematigdheid en goedertierenheid.«

Hij stierf in het jaar 161 en zoo hoog werd hij in eere gehouden dat vijf van zijne opvolgers den naam van Antoninus aannamen. Zijn onmiddelijke opvolger was Marcus Aurelius, die eveneens melding maakt van de Christenen en hunne »stijfhoofdigheid, in het gezicht van den marteldood.«

Hiëracles, landvoogd van Bithynië en een van de schitterendste sieraden van de Platonische school der wijsbegeerte, schreef twee boeken tegen de Christenen met het doel om, zooals men uit de meest vertrouwbare bronnen kan lezen, Appollonius (omstreeks 3 jaren voor Christus geboren) naast of boven Jezus te stellen. En let nu wel op, dat Hiëracles volstrekt geen twijfel aan den dag legde omtrent het bestaan van Jezus of de echtheid der Evangeliën. (in geen van beide boeken). En deze Evangeliën waren, volgens de grootste tegenstanders van het Christendom, in algemeen gebruik onder de Christenen als gezaghebbende gedenkschriften, zelfs reeds zoo vroeg als het jaar 190.

Tacitus, geboren omstreeks 55, een Romeinsch geschiedschrijver, die onder Vespasianus in dienst was getreden, werd onder de regeering van Nerva tot consul benoemd. In zestien door hem geschreven boeken (»de Annalen«) maakt hij dikwijls melding van »deze Christenen«, of van de »Christenen.«

»Zij, de Christenen, leidden hunnen naam af van Christus, die onder de regeering van Tiberius, door den Procurator Pontius Pilatus als een misdadiger ter dood werd veroordeeld. Dit bijgeloof werd dus voor een poos onderdrukt, maar slechts om met te grooter kracht uit te breken, niet alleen in Judea, waar het kwaad zijn oorsprong had, maar ook te Rome, waar afschuwelijke en schandelijke dingen altijd opgang maken en vele navolgers vinden.« (Tacitus, Ann. lib. XV, p. 44).

Ik heb slechts een enkelen spotlustigen atheïst gekend, die onwetend en brutaal genoeg was om de echtheid van bovengenoemde zinsneden te ontkennen en hij kroop spoedig in zijn schelp, toen ik hem zien liet wat de ongeloovige Gibbon er van gezegd heeft. Het is dit:

»De meest sceptische kritiek is verplicht de waarheid te eerbiedigen van dit buitengewone feit en de echtheid van deze beroemd geworden passage van Tacitus te erkennen.

Zij kan bewezen worden door de getuigenis van de meeste oude manuscripten, door zijn beroemden naam, die zijn tekst bewaard heeft voor de inlasschingen, die een vroom bedrog zoo dikwijls in andere manuscripten gemaakt heeft en door den verderen inhoud van zijn verhaal.«

Mevr. v. C. zegt van deze Tacitus in »Op de Grenzen«, Jaargang 8:

»Tacitus die bekend stond als een openlijk bestrijder van de Christelijke sekte, schreef slechts 70 jaren na den dood van Jezus over omstandigheden, die plaats hadden 30 jaren na den dood van onzen Heer. Men vindt in de »Evidences van Paley, Dl. 1, 1e gedeelte, hoofdstuk 2, als volgt:

»Sprekende van den brand, welke te Rome plaats had ten tijde van Nero en van de vermoedens die rond liepen, dat de Keizer zelf dien brand zou aangestookt hebben, gaat Tacitus aldus met zijn verhaal en opmerkingen voort:

Maar nog deze pogingen, noch zijne giften aan het volk, noch zijne offers aan de goden namen de schandelijke beschuldiging weg, waaronder Nero lag, namelijk van de stad in vuur gezet te hebben. Om dus een eind aan dit gemompel te maken, gaf hij de schuld aan een troepje menschen, die verafschuwd werden door het volk om hunne misdaden en hij lag hen de wreedste folteringen op. Zij werden genoemd naar Christus, die den dood onderging onder de regeering van Tiberius, onder den procurator Pontius Pilatus. Dit schadelijk bijgeloof dus voor een korten tijd ten onder gebracht, brak wederom uit en verspreidde zich niet alleen over Judea, waar het kwaad zijn oorsprong had, maar ook binnen Rome.«

Het aangehaalde toont duidelijk dat Tacitus, hoe groote tegenstander hij ook was toch zeer duidelijk en op onbetwistbare wijze, het persoonlijke bestaan van Christus erkent, als de stichter van de Christelijke sekte in Judea en dat deze onder Pontius Pilatus onder de regeering van Tiberius ter dood gebracht werd.

Suetonius, een ander Romeinsch geschiedschrijver (geboren 69, in het begin der regeering van Vespasianus), en de schrijver van »de Levens der twaalf Cesars,« geeft de overtuigendste bewijzen voor het bestaan van Jezus en van de Christenen. De twijfelzuchtige Gibbon geeft hem de eerenamen van de »nauwkeurige en de ijverige.« In de uitgebreide levensbeschrijving van Nero, zegt Suetonius (»Leven van Nero«, Cap. 16): »Straffen werden toegepast op de Christenen, een vereeniging van menschen die een nieuw en gevaarlijk magisch bijgeloof waren toegedaan . . . Hij werd de Christus genaamd en zijne discipelen Christenen.«

Mevr. v. C. voegt hier nog bij Deel 8, Pag. 38:

Hij, Suetonius, teekent op, dat zij, de navolgers van Christus een groote beweging onder de Joden bewerkten ter oorzake van Christus en dat de Joden daarom door den Keizer Claudius uit Rome gedreven werden. Zie Handelingen der Apostelen H. 18 v. 2.

Marcus Aurelius, wijsgeer en Romeinsch keizer (geboren te

Rome 121,) ontving berispingen en strenge terechtwijzingen van Melito, Miltiades, Athenagoras en anderen om zijne Christenvervolgingen. En toch heeft hij, voor zoover wij weten, slechts een enkele keer melding gemaakt van de »Christenen« ; en dit was om hunne begeerte naar den marteldood toe te schrijven aan enkel koppigheid en een hoogmoedig haken naar beruchtheid.« Zie F. W. Farrar's »Leven van de vaderen,« deel I, p. 71.

Porphyrius, die somwijlen de »oude man van Tyrus« genoemd wordt, was een Neo-Platonisch wijsgeer, die onder Plotinus te Rome studeerde. Hij schreef een serie van vijftien boeken tegen de Joden en Christenen. Over de Christenen schrijvend, erkende hij het bestaan van Jezus en zijne magische krachten, maar ontkende hij zijne goddelijkheid. Hij stierf te Rome op het einde der tweede eeuw. Theodosius, tot zijne schande moet het gezegd worden, beval dat er een groot aantal van zijne boeken verbrand zouden worden. Valentinus een beroemd Gnostieker, kwam uit Egypte naar Rome een weinig vroeger dan 140 jaren na Christus. Hij was een iconoclast met vele discipelen. Hij erkende het bestaan van Jezus; maar schreef tegen de Christenen, met aanhalingen uit de synoptische Evangeliën. In zijne geschriften vermengde hij de Platonische denkbeelden met de leerstellingen van het Evangelie van Johannes. Marcio, die uit Synope aan de Zwarte Zee te Rome kwam, 138 n. C., koesterde, volgens sommige klassieke schrijvers, hevige vooroordeelen tegen het Judaïsme en het toen ter tijd aangenomen Christendom. Hij viel de Christenen in het openbaar aan en spotte met het bijgeloof van »zekere Christenen.« Hij verwierp ook sommige gedeelten van het Nieuwe Testament als zijnde van nul en geener waarde; en toch bekende hij vol ijverig in zijne boeken, dat het leven van Jezus eene waarheid was en dat het vol van heerlijke zelfopoffering was geweest. Julianus, Romeinsch Keizer en wijsgeer, gestorven in Juni 363 n. C. werd als Christen opgevoed, door Eusebius van Nicodemia. Maar toen hij naar het klassieke Athene was gegaan om zijne studiën voort te zetten werd hij medegesleept door den redenaar Libanius en een navolger van de Platonische wijsbegeerte. Hij schreef verscheidene boeken tegen Christus en de Christenen, maar bekende altijd openhartig het bestaan van Jezus Christus. Cyrillus schreef eene wederlegging van deze boeken.

Hoewel hij in het schitterendste middenpunt leefde der Romeinsche beschaving en welsprekendheid, erkende Keizer Julianus volmondig het bestaan van Jezus en de innige vroomheid van zijn leven. En toch beweerde hij dat de wonderwerken van Jezus gelijkstonden met of zelfs overtroffen werden door de Egyptische wonderdoeners en de Grieksche thaumaturgen

en dat zijne liefhebbende discipelen zijne deugden op loochenachtige wijze vergroot hebben. In de schitterende rede van Libanius, waar hij spreekt over het leven en den dood van Julianus, komt deze opmerkelijke zinsnede voor: »Maar toen de winter de nachten langer had doen worden, schreef Julianus behalve menig ander schoon werk, een boek, waarin hij de geschriften aanviel, die een man uit Palestina tot een God en tot den Zoon van God willen maken . . . Op uitvoerige wijze en met krachtige argumenten schijnt hij in de uitvoering van dit werk zelfs den »ouden man van Tyrus« overtroffen te hebben.«

Plinius de jongere, geboren 61, was een vriend van Tacitus en beroemd wegens zijne welsprekendheid en bekwaamheid als Romeinsch ambtenaar. Toen hij door Trajanus met consulaire volmacht naar Pontus en Bithynië werd gezonden, vond hij onder de Galileesche Joden, een groot aantal Christelijk geloovigen, die beschuldigd waren van geestdrijverij en andere misdrijven. Daar hij aarzelde wat te doen, schreef hij een brief aan Keizer Trajanus, aldus beginnende:

»Plinius aan den Keizer Trajanus, dien hij gezondheid en geluk toewenscht.« Dan vervolgt Plinius aldus over de volgelingen van Jezus:

»Ik verbied hunne vergaderingen . . want velen van iederen leeftijd en elken rang, beide mannen en vrouwen, zijn onder beschuldiging of zullen daaronder komen. En niet alleen heeft de besmetting van dit bijgeloof de groote steden aangetast, maar ook de kleinere steden en de plattelandsdistricten. Echter schijnt het mij toe, dat het onderdrukt en uitgeroeid kan worden.« Verder zegt hij: »Het ergste wat van deze Christenen bewezen kan worden is, dat zij gewoonlijk op een bepaalden dag bij elkander komen, bij het aanbreken van den dag om een lied te zingen ter eere van Christus als God, en dat zij zich met een eed (sacrament) verbinden, niet om eenig kwaad te volvoeren, maar om de zonden van diefstal, roof en overspel te vermijden en nooit hun woord te breken of te weigeren terug te geven wat aan hunne zorg werd toevertrouwd.« (Plinius brieven X. 97.)

Celsus, een Epicurisch wijsgeer die onder de Antoninussen leefde, in het begin der tweede eeuw, de vriend van den bekenden sophist en redenaar Lucianus, heeft het Christendom op scherpe wijze aangevallen, zooals uit de antwoorden van Origenes duidelijk bewezen kan worden. En toch heeft Celsus, de nauwkeurige en welsprekende — de geestige Ingersoll van dat tijdperk — (het middelste en laatste gedeelte van de tweede eeuw), op de meest openhartige wijze het bestaan erkend van den Hebreeuwschen Jezus en de algemeene feiten van het Evangelie en maakt hij melding van eenige der voornaamste gebeurtenissen van zijn leven met de »mirakelen«

er bij, waardoor, zooals hij zeide, »eene menigte van menschen er toe gebracht werden hem als den Messias te beschouwen.

En verder verklaart Celsus dat »deze mirakuleuze werken werden teweeggebracht door de magie, die Jezus in Egypte geleerd had.«

Origenes doet ook een aanhaling uit het boek van Celsus, waar deze met zijn gewoon sarcasme zegt: »In het vervolg denk ik mij maar te bepalen bij de boeken van de discipelen van Jezus . . . De Christenen en de Joden twisten op de domste manier met elkander; en deze hun strijd over Jezus, staat gelijk met hetgeen men noemt: den twist om de schaduw van een ezel!«

Al waren de Joden, uit naijver en haat, onophoudelijk aan het twisten met de Christenen uit de eerste, tweede en daaraan volgende eeuwen, toch hebben zij nooit getwijfeld aan of het bestaan geloochend van Jezus Christus, den stichter van den Christelijken Godsdienst. Er bestond ook feitelijk honderden jaren na het begin der Christelijke jaartelling geen strijd over het werkelijk bestaan van Jezus. Indien zulk een twijfel ware uitgedrukt geweest, zou de sarcastische Celsus, met andere wijsgeeren en de Rabbi's er bij, dezen wel dadelijk den Christenen voor de voeten hebben geworpen, met de woorden: »O dwaze bijgeloovige zielen, waarom gelooft gij aan een mythe, — waarom aanbidt gij een mythe?« Maar er werd zelfs niet aan gedacht — integendeel. Joden, Grieken en Romeinen, Tacitus en Plinius, Hiërocles en Valentinus, de sarcastische Celsus, de klassieke Porphyrius, de Platonische Julianus, en anderen die, gedurende de laatste helft van de eerste, de eerste helft van de tweede en gedurende de derde eeuw tegen het Christendom gesproken en geschreven hebben en die allen vurig wenschten dit Christendom ten onder te brengen, hebben nimmer, voor zoover ik weet, nimmer op welke wijze ook, het bestaan van Jezus Christus of de uitbreiding van het Christendom ontkend!

Daar ik eenige jaren geleden wenschte te raadplegen met de hoogste en geleerdste Hebreeuwsche authoriteit hier te lande betreffende het feit van Jezus bestaan, schreef ik een serie daarop betrekking hebbende vragen aan den Voorzitter Wise, die hij zoo vriendelijk was te beantwoorden in de kolommen van den »Amerikaanschen Israëliet,« die te Cincinnati, Ohio, door hem wordt uitgegeven.

Ik heb slechts ruimte over voor eenige weinige paragraphen van zijn bewonderenswaardig en bevredigend antwoord op mijn brief van 31 Mei 1886.

»Voor zooverre ik bekend ben met de Hebreeuwsche letterkunde,« zegt Rabbi Wise, »hebben de Joden nooit het werke-

lijk bestaan van Jezus of van Petrus, van Paulus, Jakobus of van wien ook van de eerste medewerkers aan de stichting van den Christelijken godsdienst betwijfeld . . .« Na gewezen te hebben op de mythische theorie, die in de laatste jaren te voorschijn is geroepen met betrekking tot Jezus en de Evangeliën, vervolgt hij aldus: »Daarom hebben de geleerde Israëlieten en Rabbijnen met den Talmud voor zich, nooit het bestaan van Jezus van Nazareth geloochend.«

»Rabbi Tarphon en Rabbi Eliezer ben Hyrcan, die tijdgenooten van de Apostelen waren, en vooral de laatste, wiens innige betrekking met den Apostel Jakobus bijzonder in den Talmud opgeteekend is geworden en wiens zeker onvoorbedachtelijke vermelding, (aanteekening 30, p. 258 geschiedenis van de tweede Republiek der Hebreeën) » dat Jezus de kunst der necromancie, de mnemonitische teekenen enz. uit Egypte meegebracht heeft,« is duidelijk genoeg. Zijne (Rabbi Eliezer ben Hyrcan's) collega's en opvolgers hebben nooit de dikwijls herhaalde verzekering tegen gesproken dat Jezus de necromancie uit Egypte heeft medegebracht dus is zijn persoonlijk bestaan nooit door de mannen van den Talmud betwijfeld kunnen worden, zooals reeds gezegd is. Daarom heb ik altijd volgehouden dat het persoonlijk bestaan van Jezus van Nazareth onmogelijk geloochend kan worden. En toch wordt het geloochend. Maar zou er iemand te vinden zijn, boosaardig en vermetel genoeg om den geleerden Rabbijn Wise van vervalsching te beschuldigen, of te zeggen dat deze dingen over Jezus en zijne tijdgenooten, niet in den Talmud zijn te vinden? Durft een van deze Liliputachtige twijfelaars, Rabbi Wise, Deutsch, Herzfeld, Groetz, Rosenspitz en andere Hebreeuwsche geleerden en Orientalisten beschuldigen eerst in den Talmud gebracht te hebben, wat zij er betreffende Jezus hebben uitgehaald. Hier zou de vraag kunnen blijven rusten. Maar neen! daar ik in verzoeking werd gebracht bewijzen op bewijzen te stapelen, heb ik directe en indirecte getuigenissen bijeengebracht van Celsus, Suetonius, Justinus, Hiërocles, Antonius, Tacitus, Marcio, Basilides, Valentinus, Porphyrius, Julianus, Keizer Marcus Aurelius en anderen, getuigenissen, die onmiskenbare bewijzen van Jezus bestaan gaven en van de ergernis die hij en de Christenen aan de Joden en Romeinen veroorzaakt hadden.

Tot zoover deze getuigenissen.

Het is mij opgevallen dat vele Romeinsche en Grieksche schrijvers in hunne oordeelvellingen over den Heiland lang niet altijd even gunstig waren, vele malen spottend zelfs, maar als wij weten, hoevele Joodsche Christenen kort na Zijn overlijden reeds vervolgd en gedood werden om Zijnen't wil en door wien dit geschiedde dan kunnen wij ook aannemen, dat Buitenland-

sche schrijvers wanneer zij iets over de toestanden van dien tijd in Palestina wilden weten, zij misschien alleen bij de Schriftgeleerden en Farizeën te recht konden die hun waarschijnlijk wel ongeveer hetzelfde verteld zullen hebben wat de Heer Tal ons nu nog vertelt.

Dat overigens de nieuwe Christenen, alle nog geen heiligen waren, heeft de Apostel Paûlus ons reeds 1800 jaar geleden in zijne zendbrieven geschreven.

Verder heb ik zelf gelezen, ook in de boeken van Flavius Jozephus, de geschiedenis van het vermoorden van al die kleine onschuldige jongens onder de 2 jaar te Bethlehem, dat gebeurd is toen de Wijzen uit het Oosten bij Herodes waren gekomen, met de vraag „Waar is de nieuw geboren Koning der Joden", en het antwoord der Schriftgeleerden was „Te Bethlehem, want alzoo is geschreven door den Profeet Micha." Zie Micha 5 vers 1 „En gij Bethlehem-Efratha, al zijt gij klein onder de duizenden van Juda, uit U zal mij voortkomen, die in Israel Heer zal zijn, wiens uitgang van het begin en van eeuwigheid af geweest is." Een uitgekomen voorspelling omtrent de Mosjiach, de Messias uit het Oude Testament die ook waarschijnlijk door den Heer Tal niet zal ontkent worden. Of denkt ZEd. dat dit nog gebeuren moet? Het ziet er anders thans nog niet naar uit dat dit spoedig gebeuren zal.

Mr. Jacob Israel de Haan, de Chawadja, die tegenwoordig in Palestina woont, heeft in zijn brieven in het Algemeen Handelsblad daarover o.m. het volgende geschreven.

Bethlehem, dat 10 K.M. van Jeruzalem, dat thans ook El Kuds heet, ligt, is een welvarende stad met een 8000 inwoners. Er is één Joodsche familie, een blikslager.

Er zijn 'n paar honderd Mohammedanen, tamelik onontwikkeld. De rest Christenen. Van Joden bemerkt men in Bethlehem niets meer, het is een echt Christelijke stad.

In geheel Palestina wonen zeven honderd duizend menschen, maar de geheele Joodsche bevolking bedraagt een zestig duizend menschen.

Mag ik hier in 't voorbijgaan even opmerken, „Dat is nog niet eens zooveel als in Amsterdam alleen. Bij de Volkstelling in 1909 reeds, waren er 56170 Ned. Israeliten en 4800 Portug. Israeliten in Amsterdam."

ZEd. schrijft ook nog het volgende, nadat hij van een ernstige ziekte hersteld was, en men in Palestina in groote angst leefde, voor de naderende uitbarsting van haat tusschen Joden en Arabieren. Hij schrijft dan, in dato Vrijdag 5 Augustus 1921.

Het is zeker dat de Man van Bethlehem gesproken heeft „Hebt uw vijanden lief; zegent ze, die u vervloeken; doet wel dengenen, die u haten; en bidt voor degenen, die u geweld doen en die u vervolgen."

Maar het is even zeker, dat ik, negentien eeuwen later, te Bethlehem wakker wordt met een geweer in den hoek en met twee revolvers op een kastje. Dit is de kamer van mijn gastheer Abdullah Effendi, die hij mij tijdelijk heeft afgestaan.

Nu, dit klinkt intusschen toch heel anders dan de woorden van den Opperrabijn Tal, „Er zal dus wel een aanvoerder der opstandelingen geweest zijn die Josua heette."

Overigens is die treurige geschiedenis van het vermoorden der onnoozele kinderen te Bethlehem een opmerkelijk staaltje van de mentaliteit van zelfs de hoogste autoriteiten in Palestina tijdens Christus geboorte, en voor de Christenen een bewijs dat reeds bij Zijne geboorte, zeer merkwaardige gebeurtenissen moeten plaats gehad hebben.

Nu nog iets over het lichamelijk sterven van den Heer, genomen uit „Op de Grenzen van twee werelden" Deel 20, Pag. 290.

Het doodvonnis van Christus.

Tegen den Goeden Vrijdag dezes jaars werd in het Blad van Dr. Cyriax herinnerd aan een gewichtig document — het doodvonnis van Christus. — In het jaar 1280 vond men in de stad Aquila in het vroegere koningrijk Napels, een ouden marmeren vaas waarin een metalen plaat. In deze herkende de geleerde professor Fribani een gerechtstafel met het doodvonnis van Christus in de Chaldeeuwsche taal. Het vonnis op de tafel, waarvan de echtheid later door de Fransche commissie van Kunsten erkend is geworden, luidde bij overzetting: Vonnis van Pontius Pilatus, landvoogd van Onder-Galilea, inhoudend, dat Jezus van Nazareth de straf der kruisiging moet ondergaan. In het 17de jaar der regeering van Tiberius, op den 24en dag der maand Maart in de heilige stad Jeruzalem, toen Annas en Kajafas hoogepriesters en offeraars Godes waren, veroordeelt Pontius Pilatus, landvoogd van Onder-Galilea van zijn rechterstoel als praetor Jezus van Nazareth tot den kruisdood, te ondergaan tusschen twee moordenaren. Volgens de groote en gewichtige getuigenissen des volks, geeft zich Jezus uit:

1^{0}. valschelijk voor den zoon Gods, 2^{0}. valschelijk voor den koning van Israël, 3^{0}. is hij godslasterlijk in den tempel getreden, begeleid van allerlei volk dat palmtakken in de handen droeg; en dus is Jezus van Nazareth, 4^{0}. een vijand der wet, 5^{0}. een oproermaker en 6^{0}. een verleider. Pilatus beveelt in naam van den grooten keizer Tiberius den eersten centurio quirilus Cornelius den veroordeelden Jezus van Nazareth naar de gerechtsplaats te voeren en het vonnis te laten voltrekken, verbiedt ook al het volk, rijken zoowel als armen, het vonnis van Jezus te verhinderen op straffe van gelijk vonnis als over hem. De getuigen, welken dit vonnis onderteekend hebben, ook

de bloedgetuigen, zijn: 1⁰. Daniël Robani, pharizeër, 2⁰. Johannes Zarobatel, 3⁰. Raphaël Robani en 4⁰. Elias Kapel, schriftgeleerde. Aan het ondereind der tafel staat, dat een gelijke tafel aan iederen stam gezonden zal worden.

(Straatsburger Zeitung.) Spir. Blätter, 30 April '96.

Is het wonder dat men op deze roekeloos lichtvaardige beschuldigingen van in hun gevolg onschuldig gebleken misdaden Pilatus hoorde zeggen „Ik vind geen schuld in deze mensch."

Die moord op de Christus door de Joden blijft voor hen altijd een zwarte vlek in de wereldgeschiedenis, en te verwonderen is het daarom niet dat zij ten alle tijde getracht hebben, die daad zooveel mogelijk te camoufleeren. Maar dit moet nooit zijn eenige rede van de Christenen om de Joden te haten, want wij hebben immers de woorden van den Heiland zelve „Moest de Christus niet al deze dingen lijden en alzoo in Zijne heerlijkheid ingaan.» Uit deze woorden van den Heer reeds mag men opmaken dat het met Godswil was het lijden dat Christus onderging. Wat echter weer geen rede van de Joden mag zijn, om zich daarop te verheffen, en te zeggen „de Christenen zeggen zelve, dat wij, de Israëlieten naar Gods wil gehandeld hebben door Christus te dooden." Maar wij kunnen dit ook nog van 'n andere kant beschouwen. Door niets wordt de Voorzienigheid Gods zoozeer verheerlijkt als dat zij zelfs onze onbedachtzaamheden en verkeerde daden ten beste weet te doen uitloopen; ja dat niet zelden onze onberedeneerde handelingen tot ons geluk strekken.

Er kan niets geschieden t e g e n Gods heilige wil, want hij is de alleen Almachtige, en dan zou Hij de Almachtige niet zijn, maar al de ellende en treurigheid dezer wereld, geschiedt onder Zijne toelating. En daar heeft Hij dan ook Zijne alleen wijze en alwetende bedoelingen mede die ons in de toekomst, misschien eerst in de eeuwigheid zullen doen zeggen „Ja, het kon toen niet anders. Al wat God gedaan of toegelaten heeft is wijs en goed, dat zien wij nu in de gevolgen, in de uitkomsten eerst in."

Ik heb dit betoog aangaande het leven en de handelingen van den Heiland een beetje breedvoerig moeten nemen om 'n ander licht op hem te doen schijnen dan het valsche licht, dat de Heer Tal op Hem laat vallen, die Hem alleen een oproerling een aanvoerder der opstandelingen noemt, die naar de begrippen van dien tijd niets anders verdiende dan door de Romeinen aan het kruis genageld te worden. Mogten de Israëliten die ik graag mijn vrienden zou willen noemen Zijn onschuldig lijden nog eens inzien en erkennen, zoodat de profetie van Paulus, dat gansch Israël zalig zal worden, in vervulling kome. Dat geve God.

En hoewel ik niet weet, hoe de Israëlieten over het eeuwige

leven denken, daar er in het Oude Testament niet veel en niet zoo duidelijk op gewezen wordt als in het Nieuwe Testament, is de Heer Tal en andere misschien wel met mij eens, dat wij geesten zijn, die in een stoffelijk huis wonen, wanneer nu dit huis door ouderdom, zwakte of ziekte onbewoonbaar wordt, stort het in, de dood, het ontzielde lichaam blijft over, de bewoner gaat er uit. Het is zooals een dichter in de grijze oudheid het noemde:

Het was slechts de kooi die mij bond, de vogel vlood heen,
Het was de schelp die mij omsloot, de parel verdween
Lof en dank zij Hem gegeven, die mij heeft bevrijdt
En mij nu voor eeuwig, naar mijn Hemelsche woning geleidt.

Mocht dit zijn, het Hemelsche Jeruzalem, dat alle oprechte Christenen met alle vrome Joden met ijver zoeken.

Ook de geleerden en minder geleerden onder de Christenen, die Zijn komst op de aarde geheel wegcijferen, Zijn historisch bestaan loochenen, heeren sceptici en andere oppervlakkige, onverschillige en vijandig gezinde Godloochenaars, vinden hier al 'n zeer harde noot te kraken. Ik hoop dat zij hunne tanden nog zullen behouden wanneer zij het beproeven.

Een ding ben ik geheel met den heer Tal eens, als hij zegt: »Bij ons Joden« (ZEd. bedoelt natuurlijk de geloovige Joden) »neemt God het Centrum van het Heelal in.« Dat doet Hij voor mij ook, maar Hij is toch niet alleen in het Heelal. Zegt Asaf niet reeds in Psalm 82; »God oordeelt in het midden der goden« of is dit maar 'n zinloos gezegde? En ik behoef slechts te wijzen, al dadelijk bij de Schepping der aarde, in het eerste boek van Mozes, Genesis 1. En God zeide: »Laat ons de mensch maken, naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis.« Misschien hier bedoelt, evenals Hij de hoogste macht in het Heelal, de Heer der Schepping is, zou de mensch worden, de hoogste macht, de Heer der aarde.

Maar nu, tegen wien zeide de Almachtige dat? Volgens mij, tegen de hoogste en allerhoogste geesten in het Heelal.

In het Evangelie van Johannes H. 4 zegt de Heer Jezus: »God is een geest en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid.«

Hij is het voor ons eeuwig, onbegrijpelijk, allerheiligste ongeschapen Wezen in het Heelal en in het Centrum van het Heelal.

Maar ieder die nu ooit iets aan de Astronomie gedaan heeft zal met mij eens zijn, dat wij Zijn grootheid nooit zullen begrijpen, zelfs in het eeuwige leven niet.

Op welke van al die millioenen Zonnen, Sterren, Planeten van onze kleine aardbol uit gezien, die zoo nietig is, dat meer dan elfhonderd aardbollen noodig zouden zijn om de Zon als schijf te bedekken en was de Zon een holle kogel zoo zouden

we 1 millioen 300 duizend aardbollen noodig hebben om die te vullen, en dat de geweldige planeet Jupiter, slechts een heldere ster aan onzen avondhemel, die met onze aarde zijn draaierij om de zon broederlijk bewerkstelligt zoo groot is, dat er zelfs 1370 van onze aardkegels noodig zouden zijn om 'n bal van zijn grootte te formeeren.

Dit wat betreft de nietigheid van de aarde, maar nu de uitgebreidheid van het Heelal.

De Zon nu is 149 millioen Kilometer van de aarde verwijderd, maar de ster Alpha Centauri, dat is die vaste ster die het dichtst bij de aarde is, staat op 285000 maal die afstand van de aarde. Dus 'n afstand van 285000 maal 149 millioen Kilometer. De meerderheid der sterren bevindt zich echter nog veel en veel verder van ons af. Het licht van de verst afgelegen vaste sterren heeft minstens eenige duizenden jaren noodig om tot ons te komen.

Begrijpt de heer Tal dit? Het is zoo gemakkelijk gezegd: »Bij ons Joden neemt God het Centrum in,« maar ik denk dat ZEd. dit evenmin begrijpt als ik. Het is onbegrijpelijk.

Als ik dit wonder vatten wil,
Staat mijn verstand vol eerbied stil
't Verstomt bij 't geen het niet doorziet,
'k Aanbid, maar ik doorgrond het niet.

Waar is nu het Centrum in het Heelal? Is het misschien de Centraalzon die men denkt dat bestaat en vanwaar uit alle leven en kracht zou worden uitgezonden? Wij staan er voor. Het eene oogenblik wanneer wij hierover nadenken, zeggen wij met den grootsten eerbied na Gezang 83: »God enkel licht, voor wiens gezicht, niets zuiver wordt bevonden,« en 'n ander oogenblik, zeggen wij met ontzetting: »Hij, die een ontoegankelijk licht bewoont, welke geen mensch gezien heeft, nog zien kan en leven.« Koning Salomo spreekt ook over de Grootheid van God, bij de inwijding van dat prachtige gebouw, den Tempel, »Zie de hemel en aller hemelen hemel kunnen U niet omvatten.«

Deze onbegrijpelijke en allerhoogste God is omgeven of omringd of in Zijne gemeenschap of nabijheid, ik weet niet hoe ik dit het juist kan uitdrukken, heeft in Zijne Gemeenschap andere hooge en heilige Geesten, waarvan de Heer Jezus de allerhoogste is.

Hij, de Heer der heerlijkheid, de Vorst der Engelen, die het geen roof behoefde te achten, als God te bevelen over de krachten der natuur en de hemelsche legioenen, deze gezalfde des Vaders, kon daarom ook zoo veilig zeggen: »Eer Abraham was ben ik.«

Ook Hem die wij alleen met den naam van »de Heilige Geest« aanspreken, die op de bede van den Heiland tot den

Vader ons als trooster in Zijn plaats, door den Vader gezonden is en die misschien alleen als overste leidsman van Zijne discipelen en allen die in Hem gelooven gekomen is, want zegt de Heiland »de Wereld kan Hem niet ontvangen, zij ziet Hem niet en kent Hem niet, maar gij kent Hem, want Hij blijft bij ulieden en zal in U zijn.«

Zoo ook bij het lezen van het boek van den profeet Daniël H. 10. Als waarschijnlijk de Engel Gabriël, door Daniël ook wel de man Gabriël genoemd, omdat Hij hem geheel als mensch verscheen, door God tot hem gezonden wordt, denk ik wel eens: »Kan het ook wezen, dat ieder volk en iedere natie een hooge geest of engel heeft, die door God in 't bizonder belast is met de leiding en bescherming van dat volk, ook tegen booze geesten?«

Wij weten, Paulus schrijft in zijn brief aan de Gemeente te Epheze H. 6 v. 12 en H. 2 v. 2: »Want wij hebben niet te vechten tegen vleesch en bloed, maar tegen vorsten en machtigen, namelijk tegen de heeren der wereld, die in de duisternis dezer eeuw heerschen, tegen de booze geesten onder den hemel« en in H. 2: »In welken gij eertijds gewandeld hebt, naar den loop dezer wereld en naar den vorst die in de lucht heerscht, den geest die in dezen tijd zijn werk heeft in de kinderen des ongeloofs.«

Nu dan, Gabriël verschijnt en zegt tegen Daniël: »Van den eersten dag aan, dat gij uw hart begaaft, om te verstaan en U te verootmoedigen voor het aangezicht Gods, zijn uwe woorden gehoord en daarom ben ik gekomen. Doch de Vorst des Koninkrijks van Perzië stond tegenover mij een en twintig dagen en zie Michaël een van de eerste vorsten, kwam om mij te helpen.« Gabriël, de Aartsengel wordt door God naar Daniël gezonden. Hij wordt opgehouden door den vorst, de machtige geest die over Perzië heerscht, in wier macht het gevangen genomen Israelitiesche volk gekomen was, totdat na een en twintig dagen Michaël de vorst der Israeliten komt om Gabriël te helpen.

Misschien was het ook wel Michaël die Hananja, Misael en Azarja in het midden des vuurs van den ontzettend brandenden oven beschermde.

Hoe trouwens Daniël steeds in het verkeer met geesten of engelen leefde en daarvan overtuigd was, blijkt ook als koning Darius aan Daniël toeroept in den kuil der leeuwen: »Heeft uw God U kunnen verlossen,« dan zegt Daniël niet: »Ja, God heeft mij verlost,« maar »God heeft zijn engel gezonden, die heeft mij gered.«

Ook is het zeker niet onwaarschijnlijk, dat ieder mensch, ja ieder kind zijn beschermengel heeft, die in vele gevallen een overleden familielid is.

Wat zegt de Heiland zelve, van de kinderen? Zie toe, dat gij niet een van deze kleinen ergert, want hunne engelen zien dagelijks het aangezicht Mijns Vaders,« alzoo hunne beschermgeesten zijn dagelijks met onzen Hemelschen Vader in rapport.

O, hoe onbeschrijfelijk anders zou de toestand op de wereld wezen, wanneer ieder mensch, ieder kind, niet alleen geloofde of vermoedde, maar wist »ik ben nooit alleen.«

Andere hooge en heilige geesten, die ook op onze aarde als mensch geleefd hebben, als Henoch, Abraham, Mozes, Elia bevinden zich ook in de nabijheid of in dat Centrum van God en verkeeren met den Heiland, zooals Mozes en Elia reeds met Hem verkeerden, toen Hij nog op aarde rondwandelde, om nu niet te spreken van de hoogste engelen als Gabriël, Raphaël, Michaël, Uriël en anderen die wij ook Aartsengelen noemen en die ook natuurlijk in dat Goddelijk Centrum zijn.

Maar Christus is en was naar Zijn woord, de Allerhoogste onder allen.

Deze hooge en heilige geest heeft het behaagd zich zelf op deze aarde te doen geboren worden, uit een uitverkoren, reine, heilige, joodsche maagd. Hij heeft dat kleine, stoffelijke lichaampje bezield en doen leven door Zijnen geest daarin te doen wonen en dat Joodsche ventje, wiens kleine, heilige voetjes, ik nu nog in gedachten kus, is nu reeds geworden en zal eens algemeen blijken te zijn, de Zaligmaker aller menschen, naar Gods wil, want God wil dat alle menschen zalig worden en tot kennis der waarheid komen, al zullen daar waarschijnlijk nog eeuwen aan eeuwen overheen gaan.

Denk slechts en dit staat misschien wel in verband met de woorden uit onze Geloofsbelijdenis »Nedergedaald ter helle,« aan de ongelukkige geesten waarvan Petrus in zijn eersten algemeenen zendbrief schrijft, H. 3 v. 18, 19, 20: »Christus die wel is gedood in het vleesch, maar levend gemaakt door den geest, in denwelken (geest, dat is gedurende den tijd voor Zijne lichamelijke opstanding) Hij ook henengegaan zijnde, den geesten die in de gevangenis zijn, gepredikt heeft, die eertijds ongehoorzaam waren, in de dagen van Noach, toen de lankmoedigheid Gods, verwachtte dat zij zich bekeeren zouden.

In datzelfde jaar is Methusalah ook gestorven, 969 jaar oud.

Men heeft vroeger geschat dat de Zondvloed 2344 jaar voor Christus plaats gehad heeft, Zijn leeftijd er bij 33 jaar, maakt 2377 jaar. Zoolang zijn die geesten in de gevangenis geweest, die toen eerst door den Heer bezocht werden, om hun het Evangelie te prediken, de blijde boodschap der bekeering. Hij had zijn werk volbracht, de verzoening der wereld met God, het koningrijk der hemelen was nabij gekomen en onze nooit volprezen Heiland ging daar niet heen, om maar eens te zien, hoe of zij het maakten, maar wel om hun de blijde boodschap

der bekeering te brengen, om hun Gods liefde en de verlossing door Hem te weeggebracht te verkondigen.

Daarom nu, om op de rede van den Heer Tal terug te komen, moeten de Joden, onze vrienden in plaats van onze tegenstanders zijn, want het ontstaan van het Christendom, anders dan de heer Tal meent, ligt in het Jodendom en het ontstaan van het Jodendom is van God, die Abram riep uit Ur der Chaldeën en hem later bevestigde »In uw zaad zullen gezegend worden, alle geslachten der aarde.«

En dit is nu wat de majesteit en de grootheid van den Christus tot het hoogste toppunt verheft, Zijne vrijwillige zelfvernedering, welke hij aanvaardde met opoffering van al de heerlijkheid die Hij voor de grondlegging der wereld reeds bij den Vader had· Hij werd hier geboren als de oudste zoon van een eenvoudige en hoogstwaarschijnlijk ook arme joodsche familie.

Christus was dus naar den mensch een Jood. Zijn heilige Moeder eene Jodin. Zijn familie wetsgetrouwe Joden. Jacobus, zijn neef zoo men meent, een rechtzinnig Phariseër, die in Jezus den Mosjiach, den Messias zag.

Daarom nogmaals de God der Joden, Jahwe of Jehova is ook de God der Christenen, de groote Schepper aller dingen, de God van het Heelal, dien 't Heelal eens eeren zal, als Hij alles zal zijn en in allen.

Hier sluit zich zoo mooi aan, het gedicht van onzen vereerden Isaac da Costa:

Eens bij 't einde van de eeuwen
Ziet mijn oog de Geest van 't kwaad,
Moe gewerkt en moe gestreden
Tot geen kwaad doen meer in staat.
Als de Heere God in alles,
En in allen alles is
Dan zal licht zijn, eeuwig licht zijn,
Licht uit licht en duisternis.

Na dit kan ik niets meer zeggen, dan alleen nog dit, dat de barmhartige God ook de Heidenen niet vergeet. Zie Psalm 86. Een gebed van David: »Alle de heidenen Heere die Gij gemaakt hebt, zullen komen en zullen zich voor Uw aanschijn nederbuigen en Uwen naam eeren.

Al de heidenen, door Uw handen
Voortgebracht in alle landen,
Zullen tot U komen Heer
Bukken voor Uw aanschijn neer
En Uw naam ter eere leven

Gij zijt groot, ja hoog verheven
Gij doet duizend wonderheên
Gij zijt God, ja gij alleen.

Laat ons daarom toch niet vertragen te doen het werk dat Hij ons op de handen gelegd heeft om namelijk zooveel mogelijk het Evangelie van het Licht der wereld te brengen aan alle volken die nog in de duisternis zitten.

AMSTERDAM, Kerstfeest 1923. J. W. C. MAHLMAN.

